

Виходить во Львовъ що Середы и Суботы (кромъ рускихъ сутн.) о 4-хъ годинѣ по полудни.
Редакція и администрація пдѣлъ ч. 15 плацъ Маріїцкій.
Експедиція для вѣстеческихъ пред-
платниківъ уряджена въ друкарнѣ
Т. Шевченка (улица Крива № 2 на
бокъ поверху).
Всѣ листы, посылки и рекламиа-
ніялежать пересыкати пдѣлъ адресою:
редакція въ администрації „Дѣло“
ч. 15 плацъ Маріїцкій.

Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочало-
ся четверте чвертьрочче, тожъ про-
сими о скорѣ надосланьї предплаты
и виробнаньї всѣхъ залегостей.

Анкета для реформы школъ народныхъ.

II.

Не хочемо напередъ судити о пра-
вильності пдѣлъ анкеты, однакожъ вже на-
відстань ѿ першихъ нарадъ вусимо ска-
зати, ѹо такъ многоважне дѣло реформы
народныхъ школъ зводится анкетою на
блудну дорогу и ѹо цѣла справа повер-
тається не на добро нашихъ школъ и на-
шого народа. Вилыває се вже зъ само-
го складу школьної анкеты. Вже іа вѣтъ
„Сказъ замѣтійъ“, ѹо складъ сен анкеты
не будуть великихъ надїй, бо они скла-
даються въ переважній часті вбо зъ чле-
нівъ кр. ради школкою, або зъ осбъ-
ствочихъ съ нею въ тѣсній звязи. Мимо
найлучшої волї не зможуть они догля-
нути всѣхъ тыхъ недостачъ и хибъ, які
покріпують поступъ и розбій нашихъ
школъ, бо винаки они самі мусъли бы
призвати до великої вини, ѹо упра-
влючи школами не доглянути тыхъ не-
достачъ и хибъ и въ вѣтъ поправи дали
впередиць сбомови!“ Мы скажемо еще
бльше. Складъ анкеты не толькъ для
того не отповѣдьши, ѹо тутъ дотеперѣшній
управитель нашихъ школъ маїбы выда-
ти засудъ на себе самихъ, чого по
нахъ не можна сподѣвати, не толькъ
для того, ѹо до анкеты не покликано
ни одного Русина, и черезъ то не можна
іа вѣтъ мати надїй, ѹо анкета спра-
вдиво вінеслась до потребъ руского на-
рода, але такожъ для того, ѹо анкета
можена зъ людій, котрій не знаютъ не
толькъ руского але и польского люду, не
знаютъ потребъ такъ нашого, якъ и поль-
ского народа (хиба винаки шляхти и
веськъ интелігенти), не знаютъ нашего
селянства и малоземельства, ба іа вѣтъ
не видѣли нашихъ сельскихъ школъ. За-
садиаютъ тутъ по бльшої часті люде-

Дѣло

Предплата на „Дѣло“ стоять:
на цѣлый рокъ . . . 8 зл.
на півъ року . . . 4 зл.
на чверть року . . . 2 зл.

Предплату належить пересыпать
франко (наилучше поштовымъ пере-
казомъ) до: Администрація час. „Дѣло“.

Оголошенія призначаються по цѣлі
6 кр. а. вѣтъ однога отрочи печатокъ.
Рекламація іа печатанії волині
бѣ порта.

Рукописи не звертаються толькъ на
попереднє застереженіе.
Походжено число отої 10 кр. а. в.

зъ-за „зеленого столика“ зарбно даїскі
бѣ парода, якъ ихъ бюро. А щоби по-
зволити, ѹо якби направлено потребна у
насъ реформа народныхъ школъ, треба
власне приглинути не толькъ внутрѣш-
ньому устрою тенерѣшніхъ школъ на-
родныхъ, але й ихъ вилывони изъ самъ
народа, на народне жити и господарство.
Мы жъ пытаемо, чи богато єсть межи
членами школьної анкеты людій, ѹо сты-
каються съ народомъ, жіють съ нимъ раз-
омъ, чують его потребы и бачать отно-
шенія межи народними школами а нар-
одомъ? Ни одного такого чоловіка нема-
є цѣлой анкетѣ. Кс. Бухвальдъ и гр.
Рей се единий, ѹо еще можуть числитися
до людій практики, але й они стоять до-
воли далеко ѹотъ самон масы народа и
якъ самъ гр. Рей съ признаательною отвер-
тостію о собѣ сказавъ, самъ собѣ не до-
веряють, ѹо знали точно потребы
хочубы толькъ людності саюхъ поїтъ, а
такъ менше цѣлого краю. До того єще
кс. Бухвальдъ надежить до секції адми-
ністраційної, а въ секції педагогично-
дидактическої одинъ гр. Рей заступає лю-
дій практики, чи лучше сказавши, весь
загаль, въ котрого интересъ має переве-
сти реформа школъ народныхъ. Пи.
кс. Солецкій, Мандыбуръ, Ольшевскій,
Шміттъ, Штаркель, Савчинський — всі
они люде теорії зъ-за зеленого стола,
котрій не мають ніякого дѣла ѹотъ дѣйстївъ
жити народнимъ, не сходиша и не
сходяся съ народомъ и вжеуже конечно
не знаютъ его потребы. Можна жъ надѣ-
ятися, ѹо секція педагогично-дидак-
тическа възглядно сама анкета школы
зложена зъ такихъ елементовъ отпоки
практическимъ потребамъ нашого народного
жити, розвою и образованія? Чи можна
дивувати, ѹо школы анкета при та-
кобжъ складѣ своихъ членівъ повертається
на полі доктринерства не толькъ без-
плодного, але и широть школивого?
Розправи педагогично-дидактическої секції
дуже добре характеризують тую доктри-
нерську крутину. П. Г. Шміттъ уважає
задачю анкети боронити дотеперѣшніго

стану школъ и бѣгъ ставивъ павѣтъ ви-
сеньї, ѹо анкета висказалася похвальн-
но о станѣ тенерѣшніхъ школъ. П. испн.
Мандыбуръ тожъ само придергуся status quo
що и уважає скрайною задачю школъ-
ної анкети „упрошеніе генеко-
тихъ отдалъ и доданъ необходи-
мыхъ отдалъ школиної науки.“ П. Сав-
чинський выразно підносить, ѹо тенерѣшній
плану наукъ въ народныхъ школахъ
не можна цѣлкомъ змѣнити, а то
для того, ѹо „се зробило надто вели-
кий переворотъ въ школництвѣ“!! Отже
обава передо надто великимъ переворо-
томъ въ школництвѣ повинна підтвер-
жати передъ реформами! П. Савчинський
назначає народній школѣ задачу лише
„заинтересувати“ дитину для науки, ро-
зуміється, науки такъ званого „загального
образованія“. И не можна остаточно ди-
вувати, ѹо п. Савчинський и его това-
риш-доктринери назначають таку цѣль
народній школѣ, бо се єсть конечний
вилывони самого ихъ доктринерства.
Імъ здається, ѹо нашому народови богато
поможеся, коли школа подастъ ему окру-
шини „загальнихъ наукъ и вѣдомостей“,
що народъ получаша, коли буде о всімъ
що знати, хочубы зъ всего того не знавъ
ничого добре и основано а именно не знавъ
того, ѹо ему въ жити надпотребнѣше;
імъ здається, ѹо народови много поможе-
са, коли дѣти зъ народныхъ школъ будуть
могли переходити до вищихъ школъ, але при тобї забувають, ѹо тіа
дѣти не мають за ѹо ити до вищихъ
школъ, ѹо они пускати вертати до гос-
подарства, котрого и тенерѣшна школа
не научила и після слівъ п. Савчин-
ського іа вѣтъ не есть въ станѣ шаучити.
Они забувають, чи не знаютъ, ѹо тутъ
бльше якъ где іа вѣтъ оправдуються слова
Гетової Фавста о „универсалному“ о-
бразованію:

Ахъ, ось я філософію
И правознавство въ медицину,
Ба, жальсъ Богъ, и теология
З глубивъ, слѣдитъ горло, безъ ушии,
З глубивъ, и тутъ ось все ста.
А я якъ бувъ дурний, такъ съ!

Оправдуються тутъ тіі слова въ бльшої
живрі не толькъ для того, ѹо ни про учени-
ківъ, ни про учительсь народныхъ школъ не
можна сказати, ѹо они стали „магістрати
и докторами“ якіхъ пебудь науки, и они
далеко менше бѣть Фавста зглублюють
науки; не толькъ для того, ѹо тутъ
було одно внутрѣшнє духовне незадоволе-
ніе надъ незглубимостю науки, але
головно для того, ѹо до того незадо-
воленія луць еще друге далеко важній-
ше незадоволеніе. Отже скічнини сей
„сельскій університетъ“, где всіго учатъ
по трохъ, и вернунія по доно споси
родини бачити такій ученикъ передъ со-
бою нужду економічну, котрой подана
ему наука ничего не порадила, бѣгъ ба-
чить безхосеність поданої науки для
практичного жити, бачити, ѹо бѣгъ не
толькъ „якъ бувъ дурний такъ съ“, але
іа вѣтъ далеко менше знає въ господар-
ствѣ и щоденній працѣ, якъ той, ѹо за-
мѣсть сидити въ школѣ и зглубити „загаль-
ну науку“ ходити разомъ съ бать-
кою коло господарства, оракъ, сказъ,
ховати худобу, вчівса ремесла и т. д. Інъ бачить, ѹо хотъ земска куїа осталася
незглубною, земля для него зменшася,
що наука не дала ему нового способу
жити, ѹо ему не стає способу стати „уч-
еникъ“ чоловікомъ и зъ науки жити, а
що нужда економічна забиває не толькъ
всі его думки, але й его власне жити.
Его незадоволеніе стократъ бльше бѣть
теоретичного незадоволенія Фавста и бѣгъ
не потребує, якъ Фавстъ отругує зада-
вати собѣ смерти, бо сама нужда еко-
номічна забиває «го вразъ съ цѣлою фі-
лософією окружній „університетъ образо-
ванія“. Отже есть той грубий контрастъ
межи теорію нашихъ доктринерівъ, а
живою практикою жити.

Мы не перечимо, ѹо та користь
„загального“ образованія народу дастъ-
ся дуже мало складти, ѹо зъ станови-
ща того загального образованія дотеп-
ерѣшна наука въ школахъ народныхъ по-
потребувала бы головно толькъ „упрошені“
декілької отдалъ и увильненія школи

ион сторонахъ с. в. тои, ѹо котру дальше
Милячка пынє, ѹо ѿбічні, ѹо ѿбічні, ѹо ѿбічні
одномилісль бѣгу съ старшою свою
сестричкою, Боснію. Вийшовши изъ
високі каміннати пороги того пасма, ѹо
іуз Милячка зъ исходу замкає, маєши
подъ ногами цѣлі збето, хаты и міні-
реты середъ садівъ, а далено изъ добра
міло до заходу, отверту долину, одинокій
приступъ до мѣста, забитого гарочіз-
ти вѣхъ бойкі горами. Коли тамъ
выйде Русинъ, мусить гайдою поспішти
на Босну, далъше на Салу, Дунай, Тису,
а гдеесь далеко есть и себѣ рідній Днѣ-
стеръ! Околица Сераєво пригадує менъ
Маничу, та заходить толькъ тога розкін-
ця, ѹо долинка Милячка есть трохи
ширшою вѣтъ провалу Маничи и тое, ѹо
Милячка єсть спосю долину зверена на
захід, а Манича пльне сама изъ обічній
и туди ѿ долини повернулася.

Домъ мѣста побудованій по обохъ
сторонахъ рѣчки, а ѹо тутъ мѣсто за-
мало, таєма бльша вѣтъ часті поросли-
лася по обохъ сторонахъ амфитеатрально
по окружніччю долину горахъ, ѹо самому
мѣсту дадає много красоты. Будеши
домбъ тутешніхъ есть дінна, а єще
блудно ріжитися помешканії мешканції.
Сераєво єсть нашихъ спомън внутрѣшнімъ
розвідозгъ. Всѣ они мажко мають одинъ
поперхъ, але матеріаль, ѹо котрого они

побудованій, не есть твердий, найчастій-
ше виставлений они ѿ дерева, а часомъ
суть таки простыми лінійніями, виниш-
ши розумѣєши непеличне число показаній-
шихъ будівель, котрій суть вже похожій
на бльшій будиши європейскихъ мѣстъ,
бо ихъ іа вѣтъ ѿ бльшої часті възбу-
дованію вже по окупациі черезъ Австрію.
На додній такого вищайшого дому сера-
євського бував толькъ одна коміната и сіні
єсть приїчні, а изъ поверхії друга коміната.
Коли такій дѣти має бльше комін-
натъ, то они не суть съ собою такъ якъ
у насъ получени дверки, але кожда зъ
нихъ має себѣ власній вихідъ на спаль-
ний але вузовський коритарь. Домы на-
зывають тутъ „мучами“, а комінаты „са-
бами“. Окна вищайшо дуже маленькі,
але єть дуже величні числа, таєма єть
домъ, котрый має два фронти, вилу-
дзи мозби має дівъ шкіланії стѣни.
Наскідкомъ того помешканії суть вираз-
нії дуже певні, але зимию або коли силь-
ній вѣтъ вѣймутися, дуже студій. У
одного заміснійшого мозгамеданії ба-
чить якъ хороший домъ, але невелічкій
бѣгъ три фронти, а ѿ нихъ ѿ 27
диковъ. Въ серединѣ такої комінати
не має меблівъ, ни стіди, ни лінокъ,
ни сочъ, а толькъ доколо стѣни ѿчи-
ни таїни, на котрихъ розетеленій
спінники, прикрыванії диванами. Изъ тихъ

диванахъ сидить собѣ изъ дінъ Боснії
(вардю Христіанъ чи Могамеданъ) ѿ
заложеніями ногами. Середина хаты отже
совсемъ пуста, — везды вистелено диванами.
Звичайно находити падови одної стѣни
широкою вишикою и високою плащою, вилу-
дзи саму стѣну и поділено на три часті:
одна має волни, друга горохи, а трету
уликається до домової купель. Чисто
находити ѿ середиції, воротиці, отдалъ
їа вѣтъ съ имурованіїмъ кѣломъ, где
грувесь пода, таєма ѿ котрій вишикою
їа третюмъ будівлю, то же собѣ вѣтъ
їа кѣломъ таїни води изотріти, котрій склон-
чес, огудливши до вѣтъ вишикою та
їа кѣломъ, прирадженімъ ѿ вѣтъ купель-
їа. Одинъ дѣжъ не притискає падови изъ
Сераєво до другого, але ѿ ньїа, а стоять
дѣжъ собੇ окремо межи деревами, а дучити
їа хиба толькъ той вишикою та глини
паркет, ѹо іа вѣтъ ѿчимъ таїни
їа будівлю. Обѣстые кондито
дому має право вишикою три будівлю: при
їа будівлю мале подібрь, потімъ друге, бль-
ше, а на юніції городъ, ѿ котримъ стоя-
ти хаты, — а кожда часті будівлю ѿ
другої мурованої стѣнию и брамою, котрія
занесніїми замкнена, хиба іа ѿ яко-
вий зходити або виходить. Петльди стиска на у-
лиції и на самі дому сїємъ не ѿчи-
занимавтій.

Сераєво поперетиане таємъ числен-

отъ тепешней польонизаційныхъ, которыи она теперь на скрбѣ перенята. Але чи на тѣмъ повинна попрестати реформа народныхъ школьнъ зъ становища дѣлѣній потребъ народа? Мы мусимо тутъ пригадати народну пословицу, що „головой кумѣ²“ перве всего „хлѣбъ на уїѣ“. Всіка праца коло подвигненія народа повинна перве всего зважати на то правило, що економичний добробѣтъ народа есть условіе поступу народной просвѣти. Тоже бажаючи подвигнути народъ зъ економичніхъ нуждъ, треба въобразувати и приспособити его до економичній борбы и праць, треба чтобы наука подавана въ школахъ сповідала такожъ и ту задачу економичнаго образования народа и передовстїемъ указувала сму дорогу поступу и розвою въ практичній житїю. Не годится забувати, що наука и загальнє образованье пакть изъ середніхъ и висшихъ школахъ есть на дѣлѣ „наукою хлѣба“ (Brotstudium) и толькъ тымъ по части високихъ недостачу висшого економичнаго образования народа, що на конецъ пакше задача такого же загальномъ чисто гуманітарійскъ а не практичній вихованію оверте школництво наше, есть годовою причиною, для чого у насъ върабляється интелігентній пролетаріатъ въ скопомичній розїї краю поступає въ противній направлению. Таке загальнє образованье подаване маленькими окружинами въ народныхъ школахъ не має тутъ пакть и той економичній сторони „науки хлѣба“, яку оно має въ висшихъ школахъ. Укочиненій академієтъ „сельскогого университету“ може що найбльше статися громадскимъ писаремъ, але и тое писарство не може ему дати хлѣба. Онь похожій на чоловѣка, который за володенькіхъ лѣтъ побувавъ въ висшихъ пакетахъ, засмакуває троха вигодного житїя, надивившися на роскоши и богацтва, а бѣдакъ, кому дѣйшоєть до свїтлого вѣку, опинившися въ пужденій хатѣ, безъ способу заробити на хлѣбъ насущній! Чиже сего виждає народъ отъ народныхъ школъ, чи изъ таку хвилику оману годится екзекуціями вигнати зъ него послѣдній кусокъ хлѣба, чи такими небольшістю получше доля народа?

ДОПИСІ.

Зъ Тернополя. (Образъ житїя нашого мѣщанства.) И пакъ не судилося „вослѣдніми бути“; наше руске мѣщанство дадо области житїя заснованьемъ рускою читальнѣ. Область сей тымъ бльше мусить радувати кожного цирого

Русина, понеже гадки заснованія читальнѣ вардились поміжъ самимъ мѣщанствомъ и переселенцемъ сеи гадки въ житїе винились дуже різко мѣщане и. Онуфрій Ткачукъ, членъ філії „Просвѣти“ и тов. Качковського, Тома Кордуба и Матея Брыковичъ. Статутъ уложеній сомісіємъ після начерку статута для читалень, видалио „Просвѣти“, потвердило ц. к. на мѣстництво въ тому дні 26 жовтня (7. листопада) отбулася загальний зборы, щоби вибрать вибѣль. На тѣ зборы прибуло досить мале число, около 30 членій, однакъ се тому, що многій мѣстцевій не винили пакть о тѣмъ, не вгадуючи вже о замѣстцевыхъ Русинахъ. До вибѣлу читальнѣ війшли: Вар. о. деканъ Василь Фортунако голова, ін. Василь Кириль іко заступникъ головы, проф. Ол. Барвінській іко секретарь, Тома Кордуба, іко бібліотекарь, Матея Брыковичъ, іко касієръ. Заступниками вибраніи ін. Іванъ Решитуха и Лука Брыковичъ, сей по слѣдній такожъ господаремъ читальнѣ. Цѣллю читальнѣ есть: ширити заснованьемъ до читання пожиточнихъ письмъ, а тымъ самимъ и просвѣту межи мѣщанами въ Тернополі и околиці, а складка рѣчна виносить 2 р. ав. піврічно 1 р. ав. Не потребуємо розподілитися о тѣмъ, якъ великою вагою есть заснованьес такого осередка въ столиці Подолі, гдебы не толькъ могли скupлятися иоживитися мѣстцевій силы рускій, розстрѣленіи доси, але гдебы такожъ и окрестній Русини могли заходити, щоби застягнути івестіи о розвою руского житїя, вимѣнити свои гадки икъ тѣмъ заглядѣть мѣстцевими Русинами и покрѣпитися обовдано до успішного дѣлania на полні народного розвою. Надїємося отже, що такъ мѣстцевій, якъ и окінчній Русини, якъ найчисленнійшою участю и приступленіемъ іль члены допоможуть до успішнаго розвою нашого молодого топариства и спонсненія важної задачи: розбудження и просвѣти руского мѣщанства въ Тернополі. Читальня умѣщена въ Ч. 960 іль улиці панікской, где можна вголошуваць іль члены (або такожъ у головы товариства Вар. о. Фортуны).

Подіючи сю дописъ зъ Тернополя не можемо не висказати нашої щирої радости, що тернопольське мѣщанство руске заявило наконецъ жиній облягть своє житї и поступило на ту дорогу, коюро може двигнутии напередъ въ свою и цілію Русі славу. Нашимъ тернопольскимъ Братамъ пересылаємо щиро-сердечне: Щасті Божі до нового дѣла! — възмо тверду надїю, що и окінчній Русини не залишать причинитися до розвою житїя и руского патріотнаму на-

шои тернопольської громады. Бажаємо, щоби примѣръ Тернопольції вдохніти такожъ і другихъ мѣщантъ нашихъ русинъ мѣстъ братиця до дѣла для добра руского народа. Пора істati, пора дѣлами волю добувати!

Зъ України. (Минуло вже піврічокъ, якъ министромъ народної просвѣти замѣстъ гр. Толетого постановлено і. Сабурова. Богато про него говорено, багато писано ізъ часописіхъ, великий покладано на него надїї, а дѣло просвѣти икъ стояло, такъ и стоїть: замѣстъ педагогії, якъ сидѣли такъ и сидять урядники та слуги; замѣстъ науки и просвѣти іль гімназіяхъ розвиваютьши пінгунство, а ізъ університетахъ пакживу. Про народній школы не ма що й казати: тутъ замѣстъ та мѣстцевій думы видають толькъ гроші на кошти сихъ начебть той еправдъ народныхъ школъ, іль котрьхъ інспекторы и директоры деморалізують сельську дѣтвору. И дивна рѣчъ, до сего часу ни одно зъ південніхъ замѣстъ, ни одна мѣстцева дума на Українѣ не вживися провести іль ізъ своїхъ радахъ, іль ізъ печати, іль до министра ниже єдиного слова про сельній школы на Українѣ, про потребу читання своїхъ дѣтей на рідній рускій мовѣ. Але вибачте паноше, въ всіхъ російськихъ пресахъ запримітили іль „Русськомъ Кур'єрѣ“ дописъ, іль котрой було вуздано на сю потребу. Одну одиесеньку дописъ за піврічокъ! Вже жъ то не на велику розмову про свои нужди вѣбралась наша интелігентна громада! Щожъ скажете, може й она не клопочеся про свои нужди, може й не думавши нічого о своїй рідній мовѣ? Можна бъ такъ сказати дивитися ю да-леку, бо й еправдъ не чути у настъ ніжніго голосу. Толькожъ треба спытати, чи може наша интелігентна громада говорити и где має она вѣднати свїтлій голосъ? Поглянувшись на Україну бачимо тутъ ю конецъ якъ пакую чудну, погану сонливостъ. Нигде не чути жиного слова, людского голосу, не підко живого чоловѣка, наче якесь сонне царство, наче люди онѣмѣли, одеревѣли, наче ізъ нихъ ні силы, ні руки, ні до іконъ праць не ма! Чи еправдъ Україну такъ приснали, чи на ій не ма за що взятися? Где тамъ не ма!... Гляньте, якъ тамъ обширъ хіба по ій ничего робити?! Не одинъ думав тиху думку про той великий перелікъ доси неораній, а не то заєзаний,

) Сподівасemosя, що нашій Родинці щиро привітують вѣсти зъ нашої закордонської Русі, котрои стануть теперішній останся доси для настъ закритий грубою заслонкою. При частыхъ баламутніхъ вѣдоностяхъ, якій розсвітають о станѣ нашої закордонської Русі въ ріжніхъ зле інформованихъ часописяхъ, оригиналъ дописъ зъ України повинні бы мати живий інтересъ для загалу нашої читаючої публіки. Маємо надїю, що будемо могли постійно одержувати дописи зъ-за кордону и тымъ способомъ знамокти нашихъ Ві. Читателівъ съ теперішнімъ станомъ закордонської Русинівъ. Пр. Р.

рѣкъ ізъ своїхъ городахъ, таки коло хатъ (куч). Австрійске правительство не дозволило іже того, такъ що бѣзъ часу окупантъ вѣн. магамеданіч мусить ховати своїхъ мерцівъ на одинъ мѣсѧці цвінтири и то на мѣстомъ. Передъ кождою мешеню винадіється такожъ кирилица (водотріски), щоби кождий інричій, вакімъ, вступити до дому молитви, умытъ собѣ голову, груди и ноги.

До найзначнійшихъ будьвель зъ Серафії належить безперечно єдина ізъ мѣстъ церкви сербського православнаго, оттакъ палата цінн. („кошель“ вінця) и головна мешеня султанська, вінця „дакамія“. До красніхъ будьвівъ, виставленыхъ на свободѣ європейскій, належить ще палата касарнія, паланкъ офіцерскій, паласи офіцереке, генеральна палата, палата гарнізоновий, помешанія консульства и готель „Австрія“. Всі іншій дому суть ізъ одинъ мѣдью будовани, сонсѣмъ бѣти зіздного смаку.

Головній улицѣ, котрой ішовки мѣсто перетинають, суть: улицы Франції-Іосифа, ул. Терезії, Вергадія, Чималоша (царська улица) въ Бакаревичахъ, — вѣн. інші суть короткі и не мають великого значення. Планції мѣста ікби и не мало, а всі торговля отбулася на улицахъ ібо въ крамникахъ. Единий планцій ізъ Серафії стоятися передъ касарнею и винци

буринаами зарослий; не одинъ разъ ви-зятися до праць для добра свого народа, такъ єбда, що думка оставлена и мусить остатися думкою. Не маючи ии правою ор-гана, не маючи ии права говорити по-своему, ии пакть посовітуватися ізъ куль-тикою інтелігентній громади, чи можна було вийти изъ сеї „одиличної“ тюреми и ви-зятися до якого небудь дѣла? Такъ и не дивуйте, що у настъничого не робиться передъ людьми іль публично жити, що у настъ прилюдно не толкують про нужди народній, а еще менше про небудь дѣлъ народній. Щожъ дивного, що Українѣ и доси лютують „порядки“ напо-ромъ нашихъ школильнихъ порядківъ, тру-же спріяютися съ Пі-потами іль Чехією та съ Платонами іль Галичинами. Отъ пр. що заходимо мы ізъ російскими часописяхъ: 9 (21) сего мѣсяця ученикъ Нелькою отрібившися ізъ Кіеву моремъ; 11 (23) сего жъ мѣсяця другій ученикъ ізъ другомъ мѣстеги винувся на ву отрѣзalo колесо; ізъ Александри (на Херсонщинѣ) учитель Беретти винувся собї кулю іль лобъ черезъ то, що інспекторъ Мальцонъ донісъ на него, що ін-дивідъ „неблагонадежній“, за що й вѣ-двались обіяннієми наше житїе. Тому то і оно таке мертвє, соне и сонсѣмъ не-похоже на житїе живихъ. Російска пра-са богато толкує о потребѣ бльшої сво-боды и цѣлкомъ справедливо жада, щоби теперішнія свобода стала ширше и була вітверджена закономъ, а не волею гр. Лорисъ-Меликова. Алежъ несгоромно бу-лобъ еи нагадати, що такожъ свободи потребує цѣлый народъ позадуленого краю, щобъ виняти житїе, свою думку и вин-тиєи до народної праць. Толькожъ и тоды могли бъ проявиться житїе и могли бъ настati красній порядки бѣ теперішніхъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНИЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Спільній делегації.) Для 4 л. листопада отбулася півнія заїзданія австрійської делегації. Предметомъ нарадъ було буджетъ министерства заграницькихъ справъ. Въ раз-правахъ забранъ голость бар. Гібнеръ пенсіонованій дипломатъ зъ часомъ Метерніха. Бар. Гібнеръ, консерватистъ набі-стійшою крові, бачить на європейському пе-соклонѣ дѣй чорні точки: орієнталіє пы-таніе и революцію Францію. Візантійска держава умирає на сухоты вже цілї віки. Се полінъ, котрый, хочъ втратить одну частъ то всіжъ жіс другою полусоннимъ житїемъ. Онь корчиться судорожно, коли кто настушигъ ногою на него. Орієнталіє пы-таніе существуетъ толькожъ тоды, якъ сего хоту чиреєвій держави; коли не хоту, єго нема. Бесѣдникъ хоче, щоби злагодже-но скаж-такъ орієнталіє пытаніе, а то для того, щоби європейській держави могли сп-лучитися проти революції Франції

екленій представити на вѣртъ нашихъ і. пр. львівськихъ, що до нихъ можна до середини вйтти, а за лядою стояти ку-пець, ба єще и кількохъ купчихъ. Са склены мають сонсѣмъ іншій видъ, и суть подобній на бльшій крамини по мѣ-сточкахъ галицькихъ. До склену тутъ сон-сѣмъ не входитися, бо бѣ крамини еї скленій складань собѣ купець свое куло, та липинъ мѣсѧці лише о столько, що було где застелити дивину, на котрьмъ бѣ цѣлій день сидѣти залежаними ноги вѣдь себе; купуючій стоїть на дверѣ передъ скленомъ. Навѣть гостиниці и трапезеріи есть тутъ уже бѣзъ часу оку-нації досыть; шкемуланти жида поз-кладали ихъ и устроили сонсѣмъ на ладъ європейскій, але до нихъ не ходить ни-коли мѣщане тутешній а лише цѣсарські урядники, воїсковий и той ремісники, що тутъ винчаніи зъ Австрії. За те хо-дить родовитій Серавлане дуже радо до

камаріи (камінъ тутъ „камінами“), которыхъ тутъ понно.

(Касас бур.)

котора своимъ республиканизмомъ загрожу-
етъ европейскимъ монархиямъ и царскимъ
протестантамъ. Для того промовляе беседникъ
за границу скромнѣю словою: Австроія,
Нѣмеччина и Россія. Австроія, Нѣмеччина и
Россія малымъ разамъ покорятъ республи-
канцы карты на имя участниковъ. Централ-
исты очепидно боятся демонстраціи въ
"Parteitag" у особливо поблизу рѣшущаго вы-
ступленія дра Кронштадтъ передъ вѣденіемъ
скажи выборчими противъ централістично-
го партіи.

ЗАГРАНИЦЯ

Россия. Царь и Лорд Меликовъ

и завѣщали даже, что въ другой половинѣ
иниціаціи жестока царя завѣщанія бѣзъ дѣлъ
въ дѣлѣ престолонаследника, гр. Лорис-
Меликова, ген. Обрѣтена въ министерствѣ про-
шѣты Сабурова. Всѣ печать европейской
сторонѣ не знала докладно цѣли того завѣ-
щанія, однакоже догадывалась, что царь хочетъ
въ такъ взысковыми способами перезумѣть
въ глѣдомъ внутрішнаго стану державы
потребныхъ реформъ. Царь Александръ
посѣть добавилъ, что его держава находится
не въ нормальномъ станѣ: что пигилизмъ
сторонѣ Лъорисъ-Меликовъ подтатъ, од-
нако же еще не вырванный отъ коренемъ; що
финансы державы находятся въ недоволи-
тельномъ станѣ; что сегорбчный изурождъ
житъ сильно добродѣть народный; что наи-
лизшій его престолопіи достойники интригу-
ютъ одинъ противъ другихъ, завидуютъ собой
и поступаютъ зѣбодно изъ спиралей внут-
рійской и внешней политики; что пооди-
нокой народности домогаются националь-
ныхъ правъ и т. д. До того додати еще
было, что царь вже ослѣбъ и тѣлесно и ду-
шевно и черезъ понѣвличанье съ кн. Долгорук-
овою стратилъ изъ попазѣ въ очахъ членъ
царскаго дома. При такихъ обстоя-
тельствахъ царь не може никакъ поступити
и поручити здѣбному и вѣрному прихильни-
ку гр. Лъорисъ-Меликову рѣшеніе най-
лучшѣйшихъ спраѣвъ державныхъ. Розумѣ-
ется, чтобы ико тако привернуты хлыть изъ
тѣхъ, мусѣбы гр. Лъорисъ-Меликова пере-
сти реформы что наименѣе въ вѣтолѣ-
заныхъ спраѣахъ. И дѣйство по новороту

док „железна брама“ не буде отвореною, тоді все конкуренція Англії буде перемежевана; для того починна Австрія чимъ скорѣє позагодити справу отвореною „железною брамою“, щобъ перенести изъ своихъ рукъ торговли серединою Европы въ придунайскими княжествами. Далѣ, Грохольській выступає рішучо противъ союза съ Россіею и заслава, що Россія въ своїй заграницій политиції есть на скрбѣ революційною. Згадуючи о преданности Польщії для Австрії відносить бессацькій гність Польщії чрезъ Россію. Мин. бар. Гаймерль вѣтвиться Гаймерлью, що подальша Корона на цахъ таборахъ (ренубланський и антеренубланський) бубни дуже небезпечний и викликави нова замішання. Дальше поясняє хікастеръ, що Австрія таїть задля своего віршаного становища, якъ и задля индивідуальнихъ интересовъ мусигъ отстали на сторожі своихъ интересовъ на балканському євростратѣ и для того не може безуспішно приватися до засады підпіренції, якъ їхъ хадить дал. дра Піменеру. Оттакъ під-

(Нові часописи.) Правительство позволило выдавать из Харьковской газеты "Южный Край" под редакцией профессора университета Столпова, в Москву великолюбившему газету "Московский Телеграф".

(Надежнейший буджетъ войсковой.) Для бастонадъ обработала буджетона ко-
щедомъ, Государюъ, подъѣзжая къ

къ въ Севастополе образовалась бюджетная комиссия австрийской делегации подъ надзирателью буджетомъ войсковыимъ. Большинство комиссии ухвалило значно окроить себъ бюджетъ. За падинчайшаго выдатку на войско казанскаго губернаторствомъ войны изъ суммы 6,557,833 зп. вычеркнуто 1,910,202 зп. и къ выдаткамъ на зарплату изъ жалованъ суммы 1,595,208 зп. суму 280,920 зп. Многі выдатки въ Балакнѣ истекающа горяче за привозъ изъ казанскыхъ выдатковъ падинчайшихъ вызывающи потребу проконтрольныхъ учреждений. Мимо сихъ промашекъ, али сказано, большинство бюджетного комитета отбило выдатки, а именно на тяжкій арматы въ Портъ привозили только третью часть жалованъ суммы, на будову касаринъ изъ Подгорицъ при израсходованіи 120,000 зп., на укрепление Портъ 240,000 зп. Суму изъ укрепления Красноводскъ 100,000 зп. вычеркнуто, а привозомъ запечатлену сумму 100,000 зп. яко перву часть изъ затяжныхъ суммы 5%, или, на укрепление Нереминскъ. Сеть однакожъ налѣтъ, чго изъ мнохъ заѣздію делегаций вычеркнуты сумы отъ казанскими землями будутъ привозы въ казанскіе казенныя склады.

и революционистов в целом России. На порядку дня съезда было выставлено нароубийства, вынесение через суды которых проводимых пыгалистических и решено на заседании, что это средство нароубийства не должно применяться, а также

(*Partage*) Эта земля немецких консервистов не против демонстрации приватного киркоакционитского уклада загального отхода из Линии 10 (22) линейного отхода из Линии 2 (14) акционеров. На немецкой земле центрально-европейской из Видне для 2 (14) акционера будет же служить револьвер, штык, динамит и другой такой мусор. Для переделки той хулиганской будут сиды грешки. Тогда начнется Лицобудь (стражники передко роком из Одессы) отдать «комитетов скандинавским» до дипломатии пятьсот собственности (около 170 тысяч рублей). На

также губернатора отбылось и таинство льсополи, на него вынадеяли спонсоры агентства на царя. Первый лось упана на некоторого Поляка. Але инглисти узили, что агентство спонсируемое Поляком мобы бути фальшиво уважанный за акты национального достоинства и упражнено выборъ Поляка. При новомъ льсополии выборъ упана на Соловеева, который действительно отрѣзанъ отъ революции изъ царя. На Лицейской губернѣ решено таоже подчиненіе жажды дороги Лозово-Севастопольскому и Московскому-Курскому.

Греция. Наиболѣйшія вѣсти изъ Греціи показываютъ, что правительство греческое разъ большіе приготовленія чинитъ акцию противъ Туреччины. Побѣда отъ баталии греческаго арміи мѣс. була подѣлена на два корпусы: одинъ изъ силъ 30,000 людей мѣс. вырѣшили до Ениру, другій изъ силъ 24,000 до Тесалии. Телеграфъ изъ Атены подъ днемъ 8 надѣлиста доносить, что разничаніе вже транспортируетъ войска изъ острова Евбей до станціи подъ Ламіемъ. Въ пяти граничныхъ вѣстяхъ мѣс. станута пять бараковыхъ станций. — Выбрана парламентомъ греческими комиссіями для уложения проекту адресы предложила также подготовленный проектъ. Тамъ же, какъ въ часъ пожара або войскъ. Въ Никѣ армія клаштора минувъ изъ полицію съ именемъ. Въ Нарихъ разочаровала полиція свою чиновѣсть для б. с. м. и до вечера замкнула всѣ конгрегаціи. Поль озывами клашторомъ. Капуциновъ устроили гонки народа, котору полиція мусѣза разгнать пожарными сигналами. Дверь клаштору выломаны а провинціала, который отчиталъ скопомилку, казанъ комиссаръ полиційный арестованъ. — Клашторъ Примонстратенъ на горѣ въ Терасонъ, до которого полиція не могла добраться, облагая три батальона пѣхоты, бо монахи не хотѣть изъ клаштору уступить.

НОВИНКИ.

— Загальний збори товариста „Руска Бесѣда“ заповідженій на 16 л. с. сего мѣсяця **отложеній** на познійше. Новопризначений день зборовъ буде въ „Ділі“ сповіщенъ.

— Сегодня о годинѣ 6-вечерокъ отбудется засѣданіе **полного комитета** для обходу памяти вступленія на престолъ цѣсара Иосифа II. Вчера отбылось засѣданіе подкомитету политическому, на которѣмъ обговорено резолюціи для лятишнаго, удовѣреній п. Вах. Барнайскому.

— Зъ Черновецъ. Русины Буковинскія приготовляются до торжественнаго обходу стоятнхъ роконъ вступления на престолъ пѣс. Іосифъ II. и по той цѣлѣ выбрали комитетъ зложенный изъ представителей всѣхъ черновецкихъ русинъ товарищъ.

— Конкурс учителейский. Раіа школы.

— Зъ сельского округа выбортого Сучва Радбецъ-Кимплонгъ выбраный для 4 и. с. надолгъ пособью до рады державнаго сонѣтника красного суду въ Черниговъ п.

(К. Д.) Выборы до рады посётковъ въ Каменцѣ Струмиловой вышли коротко для наст., но изъ 12 кандидатовъ перешло 11. Вправдѣ противники нашей избрали изъ способы и думаютъ, что никакъ поставить двоихъ Русскихъ, когдѣ маютъ двойкѣ изъ постѣ, то зможутъ затуманить избирателей и 10 своихъ кандидатовъ перевести, — однако же на той разъ даже ошиблись. Комитетъ зъорганизованій вѣнчъ доказалъ о тѣхъ и скоро перестерѣгъ избирателей, чтобы не дали имъ злата въ греческо-настальянѣ сѣти. И результатъ вышелъ часливо. Скрутиженіе выказалось, что изъ группы сельскихъ избирателей: Василь Ваню, о. Киряль Левинскій, Тома Козакъ, Францішко Кулѣшскій, Филипъ Романінскій, о. Іоанъ Красіцкій, Наполеонъ Шеремета, Петро Кунчинскій, Федоръ Стевановичъ, о. Окселъ Петрушевскій, Федоръ Робакъ и — Титус Kiehanowski.

— До удашнихъ выборъ до рады по-
которовъ гдѣ групъ сельскіхъ наложитъ до-
лжатъ и выборы въ Райзъ русской. Выбралъ
всѣ 12 рускихъ кандидатъ а именно: со. Га-
вришевичъ, Санжъ, Денчукъ, Малюковъ,
Шашиничъ и Амосъ, учитель Чепінъ и
солдатъ: Мартыновъ, Солодуха, Шефъ,
Ковалевъ и Сметана.

— Зъ Городники пишут намъ: Въ на-
шихъ оторонахъ иже другій разъ загѣвал-
зася дифтерія и сотни жертвъ позабирали
а съ ѿсніи изгладилися новы хоробы, и сна.
Дѣти страшно хоруютъ то не дифтерію, то
на аспу; посыпка хороба напакъ особенно
многа житія. Сконстатовано, что сего разу
изъ Городницъ большое число дѣтей умерло
иъ уредилось. Для 17 жалю замкнуто
старосто тутешней школы въ причинѣ
спидеміи на два тѣжднія, а понеже она за
той часъ еще болѣе измоглась, то для того
старосто замкнуто 1 падомета школу на
избѣженіи чѣмъ и измѣнило замкнуту вѣй
желѣзной хайдеры вѣдь карон 10 зв. Рѣчь
доказана, что по жидаческимъ хайдерамъ на-
больше проходитъ хоробъ великаго раза;
а что жидевати ходить до хайдеровъ и до
школь нашихъ, то дуже легко переносить
хоробы и на хайденскій вѣтъ.

— Зъ Оравчина подъ Козьему доно-
сътъ доноситель „Kurjer a Stryjsk-oгo“,
що тамъ скончалъ польшика генера-
лъ нашъ, таъ что не буде чиже худобу

передимонати и прийдеть си хаба спорудувати, розуміється, якщо въ такихъ случахъ десь, за півднамо. Дописователь звертається для того до ц. к. старости и въдьму поїтого, щоби ті власті прийшли бідному народові въ помощъ и постарались хоти о виженіе цінь соли для худоби и для людів.

— Рада державна має бути скликана на 29 надолгота с. р.

— Справозданье школы реальней въ

Стрѣю за рѣкъ 1880. Тіло учителіє складалось та директора, 2 професоровъ и 11 учителей. Съ початкомъ року же, винадилось до всіхъ семохъ класівъ 157 учениківъ, ст концемъ року будо вже лиши 129, значить пересѣчно на кільсю окото 18 учениківъ. Після віроподіївъ було: 68

рим. кат., 24 греко-кат., 28 жидівъ и 9 протестантівъ. Після народності було:

93 Поляківъ, 29 Русинівъ, 10 Італівъ, 1 Чехъ, 1 Угоръ. Зъ оплаты школьніхъ пильнуло 1060 зр., та вітутинихъ такъ 110 зр., та датківъ учениківъ и бібліотеку 162 зр., фондъ на средога наукова 1000 зр. Стапенідистство въ 129 учениківъ було толькъ 4! До попыту досконалості стадо 10 абітурієнтівъ: 1 здавъ съ отмінами, 6 здали добре, а три одержали відмінку по викладахъ.

— Нові значки поштові для газетъ. Министерство торговлї впровадило отъ 1

грудня с. р. нові значки газетъ на $\frac{1}{2}$ кр. за дорученіе красныхъ часописівъ, котрій въ обрубі дорученіе ц. к. епархіальнихъ урядівъ поштовихъ черезъ поштові органи дорученій бути мають. Досі пластились за дорученіе газетъ предплатникамъ

толькъ готовими грошами, теперъ жежь отъ 1 грудня можна або грошами, або $\frac{1}{2}$ кр. царовськимъ значкомъ новозеленої барви. Тое розпорядженіе не дотичить урядівъ поштовихъ несертифікованихъ. Розуміється, що при

після візитомъ заохочені газеты въ та-

перший значки поштові, оставуть и на

дальше безъ зміни.

— Якъ домовить „Kurier Stryjski“, за

раду добра Скільськихъ гр. Кінського за

кукуе отъ хвата Стрѣя 20 моргнівъ поля

изъ Дулебахъ (моргъ по 350 зр.), на котрьхъ

же построїти фабрику паперу, гісерню

железа и тартакъ паровий. Після обчи-

щенія заряду добра Скільськихъ въ всіхъ

тихъ фабрикахъ знайде занятіе до 1000

роботниківъ. Крохт того заряду задуманъ

построїти колхозницать доміні для робот-

никівъ и відсуну дорогу жалізну до Стрѣ-

ского дібрка.

— Рѣдка жертвовібивостъ. Редакція

„Діла“ одержала отъ о. Г. Боднара зъ

Совєтільника 125 зр., зложеній на его руки

відомими рускими священиками патротами

и користь народныхъ інституцій. И такъ

зложили:

I. На бурсу Бережанську.

Вір. о. Макогонський въ Липницѣ . 20 зр.

— Леві Лонцік въ Скоморохахъ . 10 .

— Н. Рыбакъ въ Шумілінѣ . 10 .

— Іо. Оніщенко въ Серніці горіши . 5 .

— Ф. Недільський въ Серніці

середні . 5 .

— Г. Боднаръ въ Совєтільнику . 5 .

Разомъ 50 зр.

II. На бурсу філії „Пресбітерії“ въ Золочевѣ.

Вір. о. Альф. Левіцік . 10 зр.

— Ник. Рыбакъ въ Горбачахъ . 5 .

— Іо. Оніщенко . 10 .

— Ф. Недільський . 10 .

— Г. Боднаръ . 15 .

Разомъ 50 зр.

III. На „Шкельну Немочь“ во Львовѣ.

Вір. о. Н. Рыбакъ . 5 зр.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—